

Wychodzi w środy i w soboty. Abonament Orędownika wynosi kwartalnie 3 zł., mies. 1 zł. z odnosz. do domu.

Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 8 groszy od wiersza mm. (5 cm.) Ogł. petyt. lub tabel. 12 gr

№ 63

Gniezno, dnia 13-go sierpnia 1930 r.

Rok 79

W ostatnim czasie w najbliższej okolicy miasta Poznania wydarzyły się trzy nieszczęśliwe wypadki samochodowe, spowodowane najechaniem na materiały wybuchowe.

Sprawców, którzy w celach zbrodniczych ułożyli materiały wybuchowe na drodze, dotychczas nie ujawniono, jednakowoż sposób ułożenia tych materiałów i sposób przeprowadzenia zbrodni wskazują niezbicie, że sprawcy tych zbrodni należą do ludności miejscowych.

Przypominam zatem postanowienie ustępu 2-go ustawy z dnia 7. października 21 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych (Dz. U. R. P. Nr. 80 poz. 656), na podstawie którego te postanowienia w razie nie wykrycia sprawcy szkód wyrządzonych na drogach publicznych odpowiedzialność ponosi wieś, osada lub miasto, na których terenie szkody doko-

nano, o ile znamiona szkody wskazują, że wyrządziła je ludność miejscowa.

P. P. Sołtysów i Przewodniczących obszarów dworskich wzywam pod odpowiedzialnością dyscyplinarną o dopilnowania, aby stróże nocni w należyty sposób spełniali swoje funkcje. O ile zaś dana gmina jest słabą pod względem finansowym, wskutek czego nie mogła ustalić dotąd stałego stróża nocnego, wówczas należy powziąć uchwałę gminną w sprawie wprowadzenia obowiązku stróżowania nocnego w myśl § 68 ustawy o daninach komunalnych z dnia 14. lipca 1893 r. (Zb. Ust. pruskich str. 152).

Gniezno, dnia 31. lipca 1930 r.

Starosta powiatowy:
w z. (Szczeptański).

L. dz. 6137/30 VI.

Pożyteczne wskazówki dla ubezpieczających od ognia.

Ubezpieczający popełniają, jak to wykazuje praktyka ubezpieczeniowa, szereg błędów wynikających z niezajomości warunków ubezpieczeniowych. Przyczyną zaś niezajomości warunków ubezpieczeniowych, będących przecież podstawą umowy ubezpieczeniowej, jest bardzo rozpowszechniona niechęć ubezpieczających wnikania w treść warunków, doręczanych ubezpieczającym przez towarzystwa ubezpieczeniowe, jeszcze przed zawarciem z nimi umowy ubezpieczeniowej czyli przed podpisaniem wniosku o ubezpieczenie. Niestosowanie się do warunków umowy ubezpieczeniowej wskutek ich niezajomości, powoduje ubezpieczającym straty nieraz bardzo dotkliwe, a spory prawne — procesy — na ile nieprzestrzegania przez ubezpieczających warunków ubezpieczeniowych są nieszczęśliwie bardzo częste. Ubezpieczający sądzą, że słuszność po jego stronie, odwołują się do sądu, podczas gdy zakład ubezpieczeniowy przestrzega tylko obowiązujących go przepisów. Pożytecznym będzie przeto, gdy wskażemy na niektóre chociażby tylko a najczęściej zachodzące uchybienia w stosunku do warunków ubezpieczeniowych Krajowego Ubezpieczenia Ogniwego, które na terenie Województwa Poznańskiego zawiera przeważającą większość umów o ubezpieczenia ognione.

1. Jednoczesne ubezpieczenie od ognia tych samych budynków w Krajowym Ubezpieczeniu Ogniwym i w innych towarzystwach ubezpieczeniowych bez zezwolenia Krajowego Ubezpieczenia Ogniwego pociąga za sobą ten skutek dla ubezpieczającego, że Krajowe Ubezpieczenie Ognione nie odpowiada za szkodę aż do zniesienia drugiego ubezpieczenia. To samo dotyczy także ubezpieczenia mienia ruchomego, o ile ubezpieczający nie doniósł do Krajowego Ubezpieczenia Ogniwego o drugim ubezpieczeniu.

2. Jeżeli ubezpieczający ma ponosić sam część szkody (umówione samoubezpieczenie), to nie wolno mu tej części nigdzie ubezpieczyć. W razie niezastosowania się do tego przepisu, zmniejsza Krajowe Ubezpieczenie Ognione odszkodowanie tak, że ubezpie-

czający ponosi sam wymówioną część szkody (§ 10 ogólnych warunków ubezpieczeń od ognia nieruchomości).

3. O pozbyciu względnie nabyciu ubezpieczonego przedmiotu winien ubezpieczający bezzwłocznie pismem donieść Generalnemu Dyrektorowi Krajowego Ubezpieczenia Ogniwego, jeżeli nie chce narazić się na to, że zakład ten w warunkach, przewidzianych ustawą, odmówi odszkodowania całkowite lub częściowo (§ 11 warunków ubezpieczeń od ognia nieruchomości i § 12 ogólnych warunków ubezpieczeń od ognia ruchomości).

4. Ubezpieczający ma obowiązek doniesienia pismem Generalnemu Dyrektorowi Krajowego Ubezpieczenia Ogniwego o każdym zwiększeniu niebezpieczeństwa zarówno w odniesieniu do ubezpieczeń nieruchomości jak i ruchomości natychmiast po otrzymaniu o tem wiadomości i to bez względu na to, czy to zwiększenie niebezpieczeństwa nastąpiło za zgodą ubezpieczającego albo bez niej. Zwiększyć niebezpieczeństwo lub pozwolić na jego zwiększenie przez osobę trzecią wolno bowiem po zawarciu umowy ubezpieczeniowej tylko za zgodą Krajowego Ubezpieczenia Ogniwego. - Jeżeli ubezpieczający nie zastosował się do tego przepisu, grozi mu ewentualnie utrata praw do odszkodowania (§ 7 ogólnych warunków ubezpieczeń od ognia nieruchomości i § 8 ogólnych warunków ubezpieczeń od ognia ruchomości.)

5. Ruchomości uważa się za ubezpieczone tylko pod warunkiem znajdowania się w pomieszczeniach, wyszczególnionych w polisie, o ile nie umówiono inaczej. W razie zmiany pomieszczenia n. p. w razie przeprowadki, winien ubezpieczający niezwłocznieawiadomić o tem, Krajowe Ubezpieczenie Ognione, najpóźniej w ciągu sześciu tygodni od chwili przeniesienia przedmiotów. Jeżeli zawiadomienia nie uskutecznił na czas, Krajowe Ubezpieczenie Ognione jest wolne od obowiązku odszkodowania aż do otrzymania od ubezpieczającego lub skądinąd wiadomości o przeprowadce (§ 3 ogólnych warunków ubezpieczeń od ognia ruchomości).

6. Składki za ubezpieczenie od ognia ruchomości winne być płacone punktualnie w terminach płatności.

W razie niezapłacenia na czas składek i kosztów poboczny jest Krajowe Ubezpieczenie Ogniove wolne od odpowiedzialności, jeżeli ubezpieczający po otrzymaniu zawiązania do zapłaty nie uścielił się ze swych zobowiązań w ciągu dwóch tygodni (§ 7 ogólnych warunków ubezpieczeń od ognia ruchomości). O ile

chodzi o ubezpieczenie budynków, Krajowe Ubezpieczenie Ogniove nie odpowiada za szkody, jeżeli ubezpieczający mimo dwukrotnego upomnienia zalega z opłatą składek dłużej niż 6 miesięcy i egzekucja na ruchomym majątku dłużnika nie zdoła zaspokoić pretejsji Krajowego Ubezpieczenia Ogniowego.

O czem dobra gospodyni pamiętać powinna?

Wszystko w naturze oparte jest na celowej gospodarce, która dla prawidłowego jej funkcjonowania wymaga umiejętnego, czujnego zarządu. Gospodarką typową, zasadniczą, jest podtrzymywanie funkcji życiowych człowieka. Aby organizm mógł działać sprawnie, musi odpowiednio wyrównywać swoje straty, to znaczy przyjmować pożywienie, odpowiednio do jego potrzeb. Organizm człowieka dorosłego traci normalnie na dobę od 2100 do 2700 gramów — zależnie od wykonywanej pracy. Jasną jest rzeczą, że, aby żyć, musi organizm wyrównać tę utratę przez wchłanianie nowych zapasów materji, wraz z kłóremi wchłaniania tyle energii, ile jej oddaje w postaci ciepła i pracy mechanicznej. Mówiąc językiem codziennym, człowiek, chcąc żyć, musi jeść.

Energja chemiczna, zawarta w pokarmach, mierzy się ilością ciepła, otrzymaną przy ich spalaniu w organizmie. Jest ona różna d. a każd-go rodzaju substancji spożywczej. Jednostka mi r n cza energii wytwarzanej w organizmie, nosi nazwę kaloryj i w gospodarce podtrzymywania życiowych funkcji człowieka, podstawową rolę odgrywa właśnie ilość przyjmowanych w pokarmach kaloryj.

Nietylko jednak ilość kaloryj ma znaczenie w podtrzymywaniu życia, ale i jakość przyjmowanej substancji, bowiem prawidłowa gospodarka organizmu polega na ciągłej wymianie materji. Każdy rodzaj funkcji organizmu wymaga innego rodzaju pokarmu i dlatego pożywienie nasze musi składać się z substancji różnolitych. W zależności od tego pokarmy przyjmowane przez nas, dzielą się na trzy grupy: pokarmy białkowe, tłu zewowe i węglowodanów. Pokarmy pochodzenia zwierzęcego, mięso, ryby i jaja stanowią główne źródło białka i tłuszczów, pokarmy roślinne zaspotrąją organizm węglowodany: mączkę czyli skrobię i cukier, tak samo niezbędne dla podtrzymania energii żywotnej jak białka i tłuszcze.

Cukier-węglowodan, znajdujący się w wielu roślinach — niegdys uważany za przyprawę jedynie uznany już został oddawna przez naukę za pokarm o wysokiej wartości odżywczej i energjotwórczej, jako służący ciału naszemu do wytwarzania ciepła i pracy mięśniowej, znakomicie przyczyniający się do podniesienia sprawności i odporności naszego organizmu. Obliczono, że jeden kilogram cukru daje około 4000

kaloryj. Wiadomo też, że cukier, zarówno w postaci zwykłego produktu słodzącego jak w łączności z owocami, w postaci galareł, powideł, marmelad i konfitur, stanowi podstawę pierwszego śniadania na całym zachodzie, w Angli zwłaszcza i w Szwajcarii, ojeżdżanie janów, gdzie umiejętność racjonalnego odżywiania się doprowadzoną została do stanu najwyższego.

Istotnie cukier w połączeniu z owocami — zatem wszelkie kompoty, galarety, powidła, marmelady, soki i konfitury — stanowi znakomitą środek odżywczy, łatwostrawny, pobudzający energję i podniecający apetyt — co u dzieci zwłaszcza doniosłe ma znaczenie — godny jest zatem najgorętszego polecenia w rozminnej gospodarce podtrzymywania naszych funkcji życiowych.

Ważną rolę w naszych stosunkach odgrywają względy ekonomiczne, któremi kierować się musimy w wyborze naszych pokarmów, dając pierwszeństwo tym, które za daną jednostkę pieniężną dostarczają nam najwięcej odżywczej substancji, najwięcej kaloryj. Otóż cukier i pod tym względem doskonale wytrzymałe kalkulacje, gdy bowiem za jeden złoty polski wydany na wódkę, otrzymujemy 420 kaloryj, na mięso wieprzowe — 700, wołowe — 710, cielęce — 490, na jaja — 450, — daje nam jeden złoty, wydatkowany cukier (kryształ) 2200 kaloryj. Jasnem jest wobec tego że najtańszym produktem ciepłotwórczym jest cukier, a jeśli połączymy go nadto, przez smażenie czy gotowanie, z owocami bogatemi, w witaminy czyli substancje, niezbędne do utrzymania życia, otrzymamy produkt odżywczy wartości pierwszorzędnej niestety wciąż jeszcze przez szeroki ogół nasz niedoceniony. Wciąż jeszcze, droga ustalonej, acz bezpodstawnej rutyny, skłonni jesteśmy uważać prze twory cukrowo-owocowe za zbytek nieledwie, gdy w rzeczywistości powinny one, narówni z pokarmami mięsnymi i roślinnemi, wchodzić stałe w skład naszego odżywiania, a nietylko być traktowane jako zbytekowny, a bodaj zbędny, przysmak.

Dlatego uważamy za konieczne przypomnieć raz jeszcze, że obowiązkiem każdej oglednej, rozumnie pojmującej swoje zadanie gospodyni, matki i żony jest wykorzystanie obfitości, a stąd względnie taniości owoców w porze letniej i jesiennej celem przygotowania wystarczającego na całą zimę zapasu przetrwałych ze względu na swoje wartości odżywcze przetworów cukrowo-owocowych.

Przeniosłem się z Grodziska do Gniezna

Alfred Adamek

adwokat i notariusz.

Biura nasze prowadzimy wspólnie
Adamek **Dzierżyński**
 adwokat i notariusz adwokat.
 Gniezno, ul. Chrobrego nr. 7 tel. 412. (daw. kancelarja S. p. mec. Dra Rabskiego).

Za dział urzędowy odpowiedzialne Starostwo

1 sztucer

mało używany 12-9 oraz

2 kamienie na wiatrak

grubości 19 i 38 cm. a 79 cm. wysokie, okazjynie tanio na sprzedaż. Zgłoszenia do

Administracji Informatora Urzędowego pow. gnieźnieńskiego w Witkowie.

Administracja i drukarnia M. Górska